

НАБІР ЛИСТІВОК

A SET OF POSTCARDS

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

НА ПОШТОВИХ ЛИСТІВКАХ ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

ON POSTCARDS OF THE EARLY 20th CENTURY

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ НА ПОШТОВИХ ЛИСТІВКАХ ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Одним із найбільш популярних засобів міжособового спілкування на початку ХХ століття стала поштова листівка (картка) – художньо оформлений поштовий бланк поліфункціонального призначення. Вона акумулює в собі важливу зображальну й текстову інформацію, постає іміджевим елементом суспільного буття, оригінальним виявом творчих пошуків художників, декораторів, фотографів, видавців.

Історія української поштової картки пов'язана з поступальним розвитком видавничої справи та фотографії. Точна дата появи першої листівки на теренах України невідома. 1856 року було надруковано листівку для українців Східної Галичини й Буковини, які на той час входили до складу Австрійської імперії. Вона являла собою «поштовий листок» («картку для кореспонденції»), що коштувала надто дорого й мала обмеження щодо можливої кількості написаних слів. Лише з 1 жовтня 1869 року в Австро-Угорщині було введено в обіг дешевий і зручний так званий «відкритий лист».

З розвитком друкарської справи вдосконалювалися й поштові картки. 1870 року в Німеччині, під час франко-прусської війни, з'явилися перші ілюстровані листівки з українськими текстами. Спочатку репродукції на поштівках були чорно-білими. Згодом з'явилися кольорові хромолітографії з міськими краєвидами. У колекції Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному найдавніша з них представлена 1908 роком. Це поштівка із зображенням репродукції картини Фотія Красицького «Гість із Запоріжжя». Першу серію кольорових листівок, що відтворювали акварелі Амвросія Ждахи, випустило київське видавництво «Час» на початку 1911 року. Їх було надруковано в Лейпцігу сотисячним накладом.

1878 року на Всесвітньому поштовому конгресі в Парижі було схвалено міжнародний стандарт листівки: 9х14 см, а з 1925 року – 10,5х14,8 см. Спочатку зворотна сторона призначалася винятково для адреси, а з 1904 року її ліву половину було відведено для листа. На цих картках було передбачено місце для наклеювання марки; з'явився друкований знак поштової оплати, а також зазначалося видавництво.

Українська поштова картка початку ХХ століття за своєю кількістю, тематичною розмаїтістю, якістю й палітрою відтворення історико-культурних, мистецьких, етнографічних пам'яток свідчить про надзвичайно високий художній і поліграфічний рівень продукції вітчизняних видавництв (видавців). Самобутнім явищем української культури є художні картки етнографічної тематики, у тому числі із зображенням глиняних виробів.

Це видання представляє 36 поштових листівок із керамологічної колекції Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, що побачили світ у 15 видавництвах у першій третині ХХ століття. На них зображено традиційний побут українців кінця ХІХ – першої третини ХХ століття, зокрема особливості використання глиняних виробів.

Поштівки презентують три різновиди фотозображень: *оригінальні* – спеціально виконані для відтворення на листівках; *документальні* – створені за знімками фотографів; *репродукційні* – відтворюють живописні твори видатних художників та експонати з музейних колекцій. Virізняючись документальним характером зображень, значною інформативністю, чисельністю сюжетів, листівки постають своєрідним хронописом гончарної культури України. Серії поштівок («Типи Малоросії», «Українські типи і краєвиди», «Українські типи», «Типи Галичини», «Типи буковинських селян») фіксують побут старожитніх українців – хліборобів, пастухів, торговців та інших професійних і соціальних верств населення.

На листівках представлено глиняні вироби різних історико-етнографічних регіонів України (Полтавщина й Слобожанщина, Середня Наддніпрянина, Поділля, Гуцульщина, Буковина), а саме – глечики, горщики,ринки, куманці, миски, тивки, зооморфний посуд, халі тощо. Асортиментний ряд виробів виявляє багатство форм і декору української кераміки, локальну специфіку творів. Зображення відтворюють регіональні етнографічні особливості кераміки, різні побутові ситуації з використанням виробів гончарів удома, в полі, дорозі, під час праці й дозвілля. Серія «Кераміка», представлена в цьому виданні трьома листівками, дозволяє скласти уявлення про кераміку українців ХVІІІ – початку ХХ століття.

Видавці сподіваються, що репродуковані давні листівки нагадають сучасним мешканцям країни про мистецькі здобутки їхніх попередників, які стали невід'ємною частиною світової культурної спадщини. Сповнені гордістю за проминулі досягнення, вони утверджуватимуться в думці про необхідність збереження етнічної самобутності й розвитку національної ідентичності як визначального чинника розбудови Соборної Української Держави.

Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному
Вул. Партизанська, 102, Опішне, Полтавщина, 38164, Україна;
тел./факс + 38 (05353) 42416, 42415;
e-mail: opishne-museum@ukr.net; www.opishne-museum.gov.ua
Свідцтво: серія ДК, №4337 від 13.06.2012

Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України
Вул. Партизанська, 102, Опішне, Полтавщина, 38164, Україна;
тел./факс + 38 (05353) 42175;
e-mail: ceramology@ukr.net; www.ceramology-inst.gov.ua
Свідцтво: серія ДК, №1411 від 02.07.2003

«Українське Народознавство»

Видавництво Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному
Вул. Партизанська, 102, Опішне, Полтавщина, 38164, Україна;
тел./факс + 38 (05353) 42416, 42415;
e-mail: opishne-museum@ukr.net; www.ceramology.gov.ua
Свідцтво: серія ДК, №4337 від 13.06.2012

НАБІР ЛИСТІВОК

- Упорядник, науковий редактор доктор історичних наук, професор **Олесь Пошивайло**
- Автори текстів **Олесь Пошивайло**, **Світлана Коношенко**
 - Удуже оформлення, макет заслужений працівник культури України **Юрко Пошивайло**
 - Переклад англійською кандидат історичних наук, заслужений діяч мистецтв України **Ігор Пошивайло**

Друк ТОВ «АСМІ»
вул. В. Міщенка, 2, Полтава, 36011

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016
© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016
© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

Права видавництва «Українське Народознавство» поширюються на всі країни. Перевидання, репродукції, відтворення, виконання за допомогою розмножувальної, аудіовізуальної техніки чи будь-якими іншими засобами, а також приватні копії можуть бути виконані лише з дозволу видавництва «Українське Народознавство»

All rights reserved.
No part of this edition may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the copyright owner

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«МОЛОШНИЦЯ» (жінка з глечиками).

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка із серії «Руські типи».

Царство Польське. Початок XX століття

«MILK LADY»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard from the series «Rus types».

Kingdom of Poland. Early 20th century

Наша Украина.

Село Монастырокъ въ которомъ похороненъ
Шевченко.

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

НАША УКРАЇНА.

СЕЛО МОНАСТИРОК, В ЯКОМУ ПОХОВАНО ШЕВЧЕНКА

(у хлопчика в руках, попід руками та на голові макітри).

Черкащина. Початок XX століття.

Листівка № 420. Всесвітній поштовий союз. Росія.

Видавництво А. Ріхтер. Київ. 1904–1917

OUR UKRAINE.

VILLAGE OF MONASTYROK, WHERE SHEVCHENKO WAS BURIED

Cherkasy Province. Early 20th century.

Postcard # 420. International Postal Union. Russia.

A. Richter Publishers. Kyiv. 1904–1917

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«СПОЧИВОК»

*(молодь на лузі під час перепочинку після обіду;
на передньому плані праворуч – два глечики й миска).*

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 3 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Рассвет», Київ. Початок XX століття

«REST TIME»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 3 from the series «Ukrainian types and landscapes».

Rassvet Publishers. Kyiv. Early 20th century

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друк ПФ «Майстер книги», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS on postcards of the early 20th century

«РОЗМОВА»

(на передньому плані праворуч – глечик і горщик).

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 196 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Sztuka», Краків. Початок XX століття

«CHATTING»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 196 from the series «Ukrainian types and landscapes».

Sztuka Publishers. Krakow. Early 20th century

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«ОБІД В ПОЛІ»

(на передньому плані – глиняний горщик зі стравою).

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 24 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Рассвет», Київ. Початок XX століття

«LUNCH IN THE FIELD»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 24 from the series «Ukrainian types and landscapes».

Rassvet Publishers. Kyiv. Early 20th century

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ
на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS
on postcards of the early 20th century

«В НЕДІЛЮ»

(на штахетник огорожі надіто глиняний посуд).

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 72 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Sztuka». Краків. Початок XX століття

«ON SUNDAY»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 72 from the series «Ukrainian types and landscapes».

Sztuka Publishers. Krakow. Early 20th century

В полі.

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«В ПОЛІ»

*(гівчина під час перепочинку після обіду;
праворуч – глиняні глечик і горщик).*

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 1234 із серії «Українські типи».

Акціонерне товариство Гранберг.

Стокгольм. Початок XX століття

«IN THE FIELD»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 1234 from the series «Ukrainian types».

Granberh Publishers. Stockholm. Early 20th century

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

Жарт.

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ
на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS
on postcards of the early 20th century

«ЖАРТ» (на передньому плані праворуч – глечик).

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 1230 із серії «Українські типи».

Акціонерне товариство Гранберг. Стокгольм. Початок XX століття

«А ЖОКЕ»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 1230 from the series «Ukrainian types».

Granberh Publishers. Stockholm. Early 20th century

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ
на поштових листівках першої третини XX століття
UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS
on postcards of the early 20th century

ВОЛОДИМИР МАКОВСЬКИЙ. «ЯРМАРКА НА УКРАИНЕ»

(«Ярмарка в Малороссии»; «Ярмарок в Україні»;
праворуч – купки глиняного посуду).

1885. Листівка. Мистецьке видавництво Ольги Дякової і К^о.
Берлін. Середина 1920-х

VOLODYMYR MAKOVSKYI. «FAIR IN UKRAINE»

1885. Postcard. Olha Diakova Art Publishers. Berlin. Mid 1920s

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«СПОЧИВОК»

*(праворуч – глиняні глечик і горщик;
у руці в чоловіка праворуч – глиняна люлька).*

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 192 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Sztuka». Краків. Початок XX століття

«REST TIME»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 192 from the series «Ukrainian types and landscapes».

Sztuka Publishers. Kyiv. Early 20th century

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«ХАТА»

(на кілки тину вздовж призьби надіто глиняні посудини).

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 1 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Рассвет», Київ. Початок XX століття

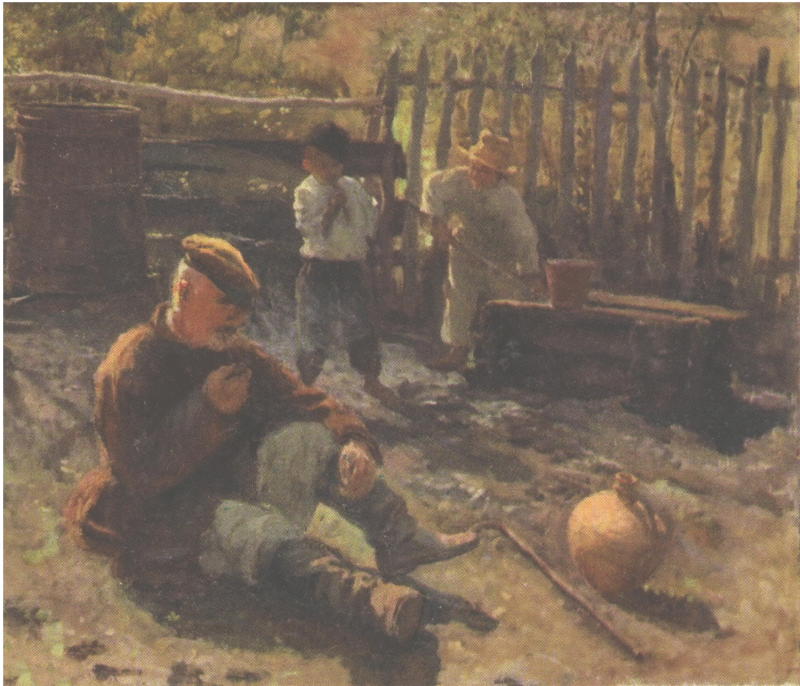
«HOUSE»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 1 from the series «Ukrainian types and landscapes».

Rassvet Publishers. Kyiv. Early 20th century

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

ФОТІЙ КРАСИЦЬКИЙ. «КОЛО КРИНИЦІ»

(на передньому плані праворуч – глиняна тиква).

Санкт-Петербург. 1900.

Листівка S. I. N. 4. Власне видавництво Фотія Красицького «Квітка».
Київ. Друга половина 1910-х

FOTIY KRASYTSKYI. «NEAR THE WELL»

St. Petersburg. 1900.

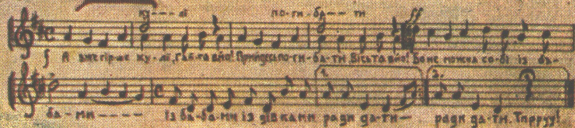
Postcard S. I. N. 4. Fotiy Krasyskyi «Flower» Publishers.
Kyiv. The second half of 1910s

Пісочка
23. VII. 917
О. Киринська
в. Данков

Б ^оВійна Війною

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS on postcards of the early 20th century

СТРІЛЕЦЬКА ПІСНЯ «БО ВІЙНА ВІЙНОЮ»

(жінка ліворуч тримає в руках горщик).

Пісочна, Львівщина. 25 серпня 1917.

Листівка з малюнком Осипа Куриласа й нотами Лева Лепкого

із серії «Українські січові стрільці (типи в рисунках та малюнках)».

Видання «Червоної Калини». Україна. 1918. Друк: Acoues Hilipp Wien

THE UKRAINIAN SICH RIFLEMEN SONG «WAR IS WAR»

Pisochna, Lviv Province. August 25, 1917.

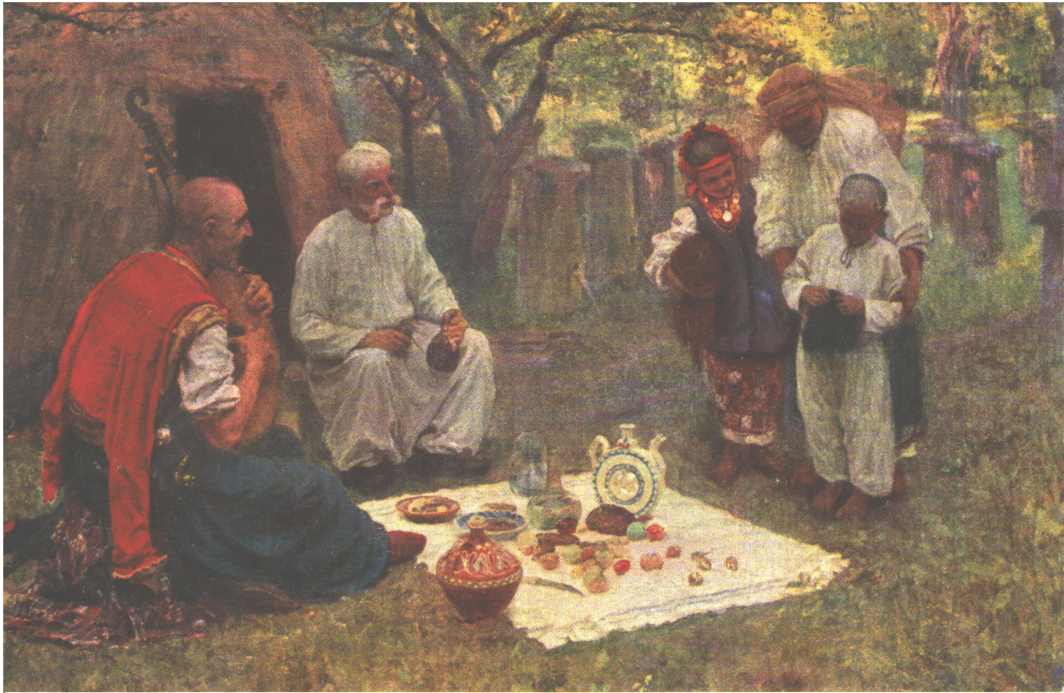
Postcard with a picture by Osyp Kurylas

and music notes by Lev Lepkyi from the series

«Ukrainian Sich Riflemen (types in drawings and paintings)».

Chervona Kalyna Publishers. Ukraine. 1918. Printed by Acoues Hilipp Wien

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS on postcards of the early 20th century

ФОТІЙ КРАСИЦЬКИЙ. «ГІСТЬ ІЗ ЗАПОРІЖЖЯ»

*(на скатертині стоять: глиняні мальовані куманець і миска,
фаянсова миска; поруч на траві – мальована тиква).*

Козацьке, Черкащина. 1901.

Листівка S. I. N. 1. Власне видавництво Фотія Красицького «Квітка».
Київ. 1908

FOTIY KRASYTSKYI. «A GUEST FROM ZAPORIZHZHIA»

Village of Kozatske, Cherkasy Region. 1901.

Postcard S. I. N. 1. Fotiy Krasyskyi «Flower» Publishers.
Kyiv. 1908

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ
на поштових листівках першої третини XX століття
UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS
on postcards of the early 20th century

КОСТЯНТИН ТРУТОВСЬКИЙ. «УКРАЇНСЬКА НІЧ»

(праворуч – миска і глечик).

Курська губернія. 1860–1880.

Листівка № 23. E.G.S.i.S., Ernst G.Svanstrom.

Стокгольм. 1905–1917

KOSTIANTYN TRUTOVSKYI. «UKRAINIAN NIGHT»

Kursk province. 1860–1880.

Postcard # 23. E.G.S.i.S., Ernst G. Svanstrom Publishers.

Stockholm. 1905–1917

- © Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016
© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016
© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

Bukowinaer Bauerntypen.

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ
на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS
on postcards of the early 20th century

ЖІНКИ Й ДІВЧАТА В НАЦІОНАЛЬНОМУ ВБРАННІ
(на передньому плані – глиняні глечик і миска).

Листівка із серії «Типи буковинських селян».

Видавництво А. Тенненбаума. Чернівці. Початок XX століття

WOMEN AND GIRLS IN NATIONAL COSTUMES

Postcard from the series «Types of Bukovyna peasants».

Tennenbaum Publishers. Chernivtsi. Early 20th century

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ
на поштових листівках першої третини XX століття
UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS
on postcards of the early 20th century

ПРОДАЖ ГЛИНЯНИХ ВИРОБІВ НА ТОРЖИЩІ

Ужгород, Підкарпатська Русь. 1920-ті – 1930-ті.
Листівка № 617. З колекції Ігоря Бугаєвича

SELLING POTTERY AT MARKET PLACE

Uzhgorod, Carpathian Ruthenia. 1920s – 1930s.
Postcard # 617. From Ihor Buhaievych collection

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016
© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016
© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

Типы и виды Малороссіи.
La Petite Russie. № 96.

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

НАГРІВАННЯ В ГОРЩИКАХ ВОДИ ДЛЯ ЗОЛІННЯ (ВІДБІЛЮВАННЯ) ПОЛОТНА

Полтавська губернія. Початок XX століття.

Листівка № 96 із серії «Типи і види Малоросії».

Фототипія Шерер, Набгольц і К°. Москва. 1906.

За фотографією Йосипа Хмелевського

WATER HEATING IN POTS TO BLEACH (WHITEN) LINEN

Poltava Province. Early 20th century.

Postcard # 96 from the series «Types and landscapes of Malorossiya».

Scherer and Nabholts Publishers. Moscow. 1906.

Based on the photograph by Yosyp Khmelevskyi

- © Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016
- © Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016
- © Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини ХХ століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«СОРОЧИНЦІ».

БУДИНОК, В ЯКОМУ НАРОДИВСЯ МИКОЛА ГОГОЛЬ

(на кілках праворуч навішено глиняні вироби).

Великі Сорочинці, Полтавська губернія. Початок ХХ століття.

Листівка № 3. Видавництво «Т-ва «Контрагент печати».

Москва. 1903–1918. За фотографією Йосипа Хмелевського

«SOROCHYNTSI». THE BIRTHPLACE OF MYKOLA GOGOL

Velyki Sorochyntsi. Poltava Province. Early 20th century.

Postcard # 3. Kontragent Pechati Publishers.

Moscow. 1903–1918. Based on the photograph by Yosyp Khmelevskyi

Малороссійскіе типы.—Types de Petite Russie.

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

СТОРОЖ НА БАШТАНІ

(ліворуч від чоловіка на землі стоїть глечик).

Україна. Початок XX століття.

Листівка із серії «Малоросійські типи».

Видавництво контрагентства А. С. Суворіна і К^о.

Фототипія Шерер, Набгольц і К^о. Москва. 1917

PLANTATIONS WATCHER

Ukraine. Early 20th century.

Postcard from the series «Malorosiya types».

A. Suvorin Publishers.

Phototypes by Scherer, Nabholts and K^o. Moscow. 1917

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друж ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

Типы и виды Малороссii.—*La Petite Russie.*

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS on postcards of the early 20th century

МОЛОДЬ БІЛЯ ТИНУ

(хлопець посередині тримає в правій руці глиняну ляльку)

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка із серії «Типи і види Малоросії».

Видавництво контрагентства А. С. Суворіна і К^о.

Фототипія Шерер, Набгольц і К^о. Москва. 1917

YOUTH GATHERING NEAR THE FENCE

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard from the series «Types and landscapes of Malorossiya».

A. Suvorin Publishers. Phototypes by Scherer, Nabholts and K^o.

Moscow. 1917

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

Полтава — Poltava. № 11.

Здание Земской Управы.

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«ПОЛТАВА. ЗДАНИЕ ЗЕМСКОЙ УПРАВЫ»

(будівля покрита черепицею й облицьована глиняною плиткою,
у тому числі майолікою)

Полтава. Початок XX століття. Листівка № 11.

Видавництво контрагентства А. С. Суворіна і К^о.

Фототипія Шерер, Набольтц і К^о. Москва. 1915

«POLTAVA. BUILDING OF ZEMSTVO ADMINISTRATION»

Poltava. Early 20th century. Postcard # 11. A. Suvorin Publishers.

Phototypes by Scherer, Nabholts and K^o. Moscow. 1915

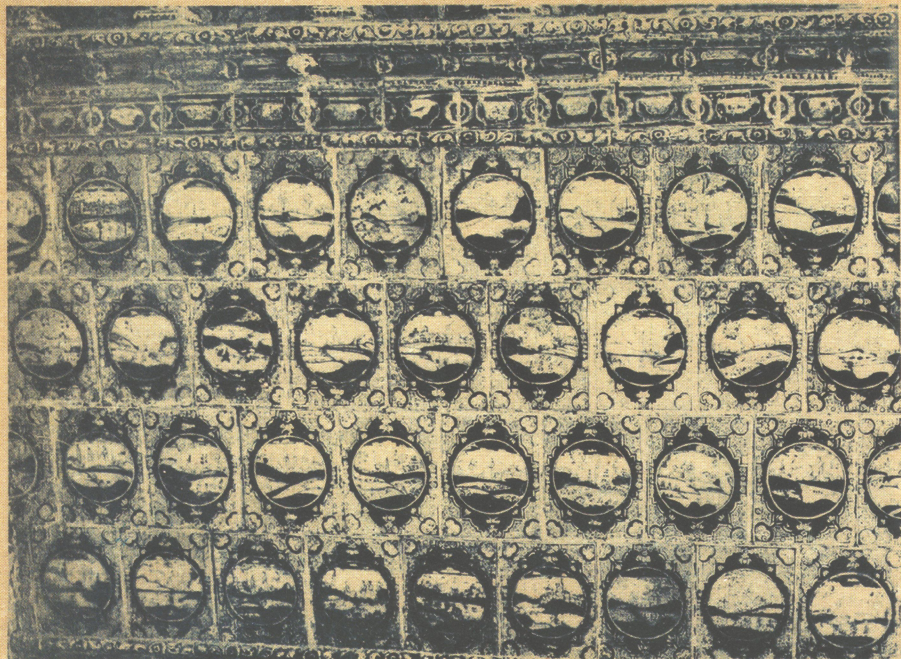
© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

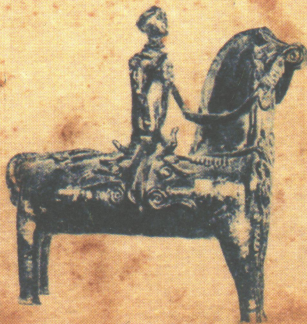
«ДЕТАЙЛЬ КАХЛЬОВОЇ ГРУБИ З ДОМУ СЕСТРИ ГЕТЬМАНА РОЗУМОВСЬКОГО В КОЗЕЛЬЦІ»

Козелець, Чернігівщина. Друга половина XVIII століття.
Українське мистецтво: Цикл поштових карток із 13 серій.
Автор-укладач Кость Широцький.
Листівка із серії «Кераміка». Серія IX, № 260552.
Видавниче Т-во «Друкарь». Київ.
«Галицька накладня». Коломия. 1918–1919

«A COMPONENT OF THE TILED STOVE FROM HETMAN ROZUMOVSKIY SISTER'S HOUSE IN KOZELETS»

Kozelets, Chernihiv Province. Second half of the 18th century.
Ukrainian Art: a set of postcards from 13 series.
Author and compiler – Kost Shyrotskyi.
Postcard from the series «Ceramics». Set IX, # 260552.
Drukar Publishers. Kyiv.
Halytska Publishing house. Kolomyia. 1918–1919

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«ФІГУРОВНИЙ ГЛИНЯНИЙ ПОСУД ДЛЯ НАПОЇВ З ПОЛТАВЩИНИ»

Зінківський і Миргородський повіти Полтавської губернії.

Початок XX століття.

За альбомом та фотографіями Івана Зарецького.

Українське мистецтво: Цикл поштових карток із 13 серій.

Автор-укладач Кость Широцький.

Листівка із серії «Кераміка». Серія IX, № 260555.

Видавниче Т-во «Друкар». Київ. «Галицька накладня». Коломия. 1918–1919

«FIGURED POTTERY FOR BEVERAGES FROM POLTAVA PROVINCE»

Zinkiv and Myrhorod districts of Poltava Province. Early 20th century.

Based on album and photographs by Ivan Zaretskyi.

Ukrainian Art: a set of postcards from 13 series.

Author and compiler – Kost Shyrotskyi.

Postcard from the series «Ceramics». Set IX, # 260555.

Drukar Publishers. Kyiv. Halychyna Publishing house, Kolomyia. 1918–1919

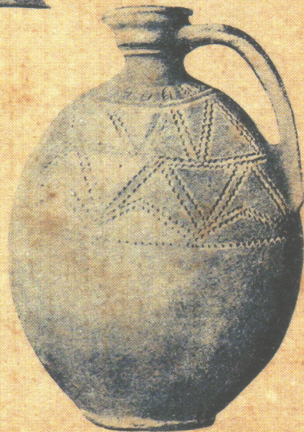
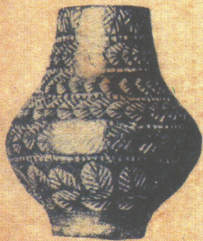
© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«ПОСУД З ГЛИНИ XVIII В. В ПОЛТАВСЬКОМУ ЗЕМСЬКОМУ МУЗ.»

Полтава, Лубни, Опішне; Полтавська губернія. XVIII століття.

За альбомом та фотографіями Івана Зарецького.

Українське мистецтво: Цикл поштових карток із 13 серій.

Автор-укладач Кость Широцький.

Листівка із серії «Кераміка». Серія IX, № 260556.

Видавниче Т-во «Друкарь». Київ. «Галицька накладня». Коломия. 1918–1919

«CLAY VESSELS OF THE 18TH CENTURY AT THE POLTAVA ZEMSTVO MUSEUM»

Poltava, Lubny, Opishne; Poltava Province, 18th century.

Based on album and photographs by Ivan Zaretskyi.

Ukrainian Art: a set of postcards from 13 series.

Author and compiler – Kost Shyrotskyi.

Postcard from the series «Ceramics». Set IX, # 260556.

Drukar Publishers. Kyiv. Halychyna Publishing house, Kolomyia. 1918–1919

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

Типы Галичины.

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ
на поштових листівках першої третини XX століття
UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS
on postcards of the early 20th century

МАТИ ГОДУЄ ДІТЕЙ (*попереду – глиняна миска*).

Східна Галичина. Початок XX століття.

Листівка із серії «Типи Галичини». «Т-во тип. А. І. Мамонтова».

Москва. Початок XX століття

MOTHER FEEDS HER CHILDREN

East Halychyna. Early 20th century.

Postcard from the series «Types of Halychyna».

A. Mamontov Publishers. Moscow. Early 20th century

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

**«ДІВЧА ЛЮБЕ ЧОРНОБРИВЕ НЕСЛО З ЛЬОХУ ПИВО;
А Я ГЛЯНУВ, ПОДИВИВСЯ ТА АЖ ПОХИЛИВСЯ»**
(дівчина тримає в правій руці глечик).

Східна Галичина. Початок XX століття. Листівка. 1915

**«BELOWED GIRL CARRIED BEER FROM THE CELLAR;
AND I LOOKED AND LOOKED, AND BENT»**
Eastern Halychyna. Early 20th century. Postcard. 1915

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ
на поштових листівках першої третини XX століття
UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS
on postcards of the early 20th century

«МОЛОШНИЦЯ» (жінка з глечиками).

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 7 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Рассвет». Київ. 1911

«MILK LADY»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 7 from the series «Ukrainian types and landscapes».

Rassvet Publishers. Kyiv. 1911

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ
на поштових листівках першої третини XX століття
UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS
on postcards of the early 20th century

ЖІНКА З ГЛИНЯНОЮ ПОСУДИНОЮ

*(жінка тримає в лівій руці глечик;
на сучки стовбура дерева навішено 3 глиняні посудини).*

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка із серії «Українські типи». Початок XX століття

WOMAN WITH CLAY VESSEL

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard from the series «Ukrainian types». Early 20th century

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«МОЛОДА ХАЗЯЙКА»

*(жінка тримає в лівій руці глечик;
на сучки стовбура дерева навішено 4 глечики).*

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 107 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Рассвет». Київ. Початок XX століття

«YOUNG MISTRESS»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 107 from the series «Ukrainian types and landscapes».

Rassvet Publishers. Kyiv. Early 20th century

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друж ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«З ВИШИВАННЯМ»

(на очеретяній огорожі ліворуч – два глечики).

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 60 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Рассвет». Київ. Початок XX століття

«WITH EMBROIDERY»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 60 from the series «Ukrainian types and landscapes.»

Rassvet Publishers. Kyiv. Early 20th century

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«МОЛОДИЦІ» (на кілок тину надіто глечик).

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 12 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Рассвет», Київ. Початок XX століття

«YOUNG LADIES»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 12 from the series «Ukrainian types and landscapes».

Rassvet Publishers. Kyiv. Early 20th century

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«З ПОГРІБА»

*(жінка ліворуч тримає в руках глечик;
дівчина праворуч – дві ринки).*

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 95 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Рассвет». Київ. 1911

«FROM THE CELLAR»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 95 from the series «Ukrainian types and landscapes».

Rassvet Publishers. Kyiv. 1911

© Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 2016

© Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, 2016

© Друк ТОВ «АСМІ», 2016

www.opishne-museum.gov.ua • www.ceramology-inst.gov.ua

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ
на поштових листівках першої третини XX століття
UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS
on postcards of the early 20th century

МИКОЛА ПИМОНЕНКО. «У РУЧЬЯ» («БІЛЯ СТРУМКА»)

(у руках дівчини – дві полив'яні тикви).

Київ. Початок XX століття. Листівка № 25. Видавництво «Рассвет».

Київ. Початок XX століття.

MYKOLA PYMONENKO. «AT THE STREAM»

Kyiv. Early 20th century. Postcard # 25. Rassvet Publishers.

Kyiv. Early 20th century

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ

на поштових листівках першої третини XX століття

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

on postcards of the early 20th century

«В ГОСТЯХ» (жінка тримає в руках горщик).

Центральна Україна. Початок XX століття.

Листівка № 140 із серії «Українські типи і краєвиди».

Видавництво «Рассвет». Київ. Початок XX століття

«PAYING A VISIT»

Central Ukraine. Early 20th century.

Postcard # 140 from the series «Ukrainian types and landscapes».

Rassvet Publisher. Kyiv. Early 20th century

ТРАДИЦІЙНА КЕРАМІКА УКРАЇНЦІВ
на поштових листівках першої третини XX століття
UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS
on postcards of the early 20th century

МИКОЛА ПИМОНЕНКО. «СЕСТРИ»

(«Die Geschwister»; «Святочное гадание»; «Різдвяні ворожіння»;
позаду гівчат, праворуч стоїть глиняний глек).

Київ. 1888.

Листівка № 115. «Нове акціонерне фотографічне товариство».
Берлін. Початок XX століття

MYKOLA PYMONENKO. «SISTERS»

Kyiv. 1888.

Postcard # 115. New Joint Photographic Society.

Berlin. Early 20th century

UKRAINIAN TRADITIONAL CERAMICS

ON POSTCARDS OF THE EARLY 20th CENTURY

A postal card – an artistically designed postal form of multifunctional purpose – became one of the most popular means of interpersonal communication in the early twentieth century. It contains important visual and textual information, represents a fashionable element of social life, illustrates creative expressions of artists, decorators, photographers, and publishers.

This set presents 36 postcards from the ceramological collection of the National Museum of Ukrainian Pottery in Opishne originally issued by a dozen publishing houses in the beginning of the twentieth century. They depict traditional Ukrainian lifestyle of the late nineteenth – first half of the twentieth century, including everyday usage of ceramic products.

The postal cards display three types of photographs: *original* – specially made for reproducing on postcards; *documentary* – created on base of photographers' images; *reproductive* – reproducing paintings by famous artists and exhibits from museum collections. These cards can be interpreted as a unique chronicle of the pottery culture in Ukraine taking into account the documentary character of images, their highly informative content and number of motifs. Such series of postcards as «Types of Malorossiya», «Ukrainian types and landscapes», «Ukrainian types», «Types of Halychyna», «Types of Bukovyna peasants») document the age-old Ukrainian lifestyles of farmers, herders, traders and other professional and social groups.

You can find images of pottery objects (jars, pots, bowls, zoomorphic vessels, tiles and more) from various historical and ethnographic regions of Ukraine: Poltava and Slobozhanshchyna, Middle Dnipro River Basin, Podillia, Hutsulshchyna, Bukovyna. The variety of clay articles displays richness of forms and decoration of the Ukrainian ceramics, its local peculiarities. The images also reflect regional ethnographic specifics of the ceramics, as well as various everyday life situations in usage of pottery at home, in a field, in times of travel, work and leisure. The series «Ceramics», presented in this edition by three cards, provides understanding how the Ukrainian ceramics looked like in the eighteenth – early twentieth century.

The publishers hope that the reproduced postcards will help the Ukrainian people rediscover their predecessors' artistic achievements, which have become an integral part of the world cultural heritage. These knowledge and feelings should promote pride for the glorious past and inspire the nation to maintain and develop its cultural and national identity as a determining factor of the development of open society and democratic state in Ukraine.